

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ «МАЯК»**

**АГРАРНА НАУКА І ОСВІТА:
ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС,
СУЧАСНА ПАРАДИГМА,
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної
науково-практичної конференції**

**(у рамках ІХ наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2024»,
15 березня 2024 р.,
с. Крути, Чернігівська обл., Україна)**

Крути - 2024

УДК 635.61 (06)

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН, протокол № 1 від 29 лютого 2024 р.

Відповідальний за випуск: Олександр ПОЗНЯК

Аграрна наука і освіта: історичний екскурс, сучасна парадигма, стратегія розвитку: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках IX наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2024», 15 березня 2024 р., с. Крути, Чернігівська обл.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН. Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2024. 270 с.

Збірник містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Аграрна наука і освіта: історичний екскурс, сучасна парадигма, стратегія розвитку», проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН з історії аграрної науки і освіти, висвітлено зародження і діяльність наукових шкіл, внесок провідних науковців у розвиток різних галузей аграрної науки, розглянуто актуальні питання щодо вирішення нагальних проблем становлення та функціонування аграрної науки і освіти в умовах сьогодення й стратегічні напрями на перспективу.

Для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору Оргкомітету конференції.

© Національна академія аграрних наук України, 2024,
© Дослідна станція «Маяк»
Інституту овочівництва і баштанництва НААН, 2024

**NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF VEGETABLE AND MELON
RESEARCH STATION “MAYAK”**

**AGRARIAN SCIENCE AND EDUCATION:
HISTORICAL FLASHBACK,
MODERN PARADIGM,
DEVELOPMENT STRATEGY**

MATERIALS

VI International

scientific and practical conference

(within the framework of the IX scientific forum

"Science Week in Kruty - 2024",

March 15, 2024, p.

Kruty village, Chernihiv region, Ukraine)

Kruty - 2024

ЗМІСТ

Аверчев О.В., Ковтун Д.М.

ВЕРТИКАЛЬНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО, ЯК ЕЛЕМЕНТ МАЙБУТНЬОГО.....10

Ajiniyazova M.K.

EFFECT OF HERBICIDES APPLICATION ON WINTER WHEAT GROWTH.....14

Amara A., Touati A.,

Benounis M., Benselhoub A.

ASSESSMENT OF ALGERIAN PHOSPHATE QUALITY AND ITS VIABILITY FOR THE PRODUCTION OF PHOSPHORIC ACID AND FERTILIZERS.....18

Бобось І.М., Комар О.О.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДИСЦИПЛІНИ «БАШТАННИЦТВО».....22

Бойко М.О

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ ВІД СПАЛЮВАННЯ РЕШТОК ВРОЖАЮ.....26

Буценко Л.М.

ВПЛИВ КРЕМНІЮ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ РОСЛИНИ.....29

Витоптова В.А., Рудь В.П., Терьохіна Л.А.

СОБІВАРТІСТЬ – ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ.....32

Воробей А.М., Пирог Т.П., Шевчук Т.А.

ВПЛИВ ПОВЕРХНЕВО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН RHODOSOCOCCUS ERYTHROPOLIS IMV Ac-5017, ИНТЕЗОВАНИХ ЗА НАЯВНОСТІ ЕРИТРИТОЛУ, НА ДЕСТРУКЦІЮ БІОПЛІВОК ФІТОПАТОГЕННИХ БАКТЕРІЙ.....36

Гапон С.В., Антонєць М.О., Антонєць О.А.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ «КВІТНИКАРСТВО ТА ДЕКОРАТИВНЕ САДІВНИЦТВО» – ЗАПОРУКА ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ.....39

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ ВІД СПАЛЮВАННЯ РЕШТОК ВРОЖАЮ

Бойко М.О.

Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Кропивницький, Україна
e-mail: nikcm81184@gmail.com

В українському сільському господарстві досі є негативна практика - спалювання рослинних відходів після збору урожаю. Спалювання решток врожаю може мати серйозні негативні екологічні наслідки. Під час процесу горіння рослинних решток в атмосферу виділяються шкідливі речовини, такі як діоксини, оксиди азоту та вуглеводні. Такі викиди забруднюють повітря та негативно впливають на його якість, завдаючи шкоди здоров'ю людей, особливо тих, хто мешкає у безпосередній близькості до території спалювання.

Спалювання решток значною мірою впливає на родючість ґрунту та його структуру, втрачаються органічні речовини та мікроорганізми, які корисні для ґрунтового середовища. Це втрачає азоту, яким міг би збагачуватися ґрунт - у 1 т соломи міститься до 80 кг азоту. Крім того, спалювання зупиняє органічні процеси в ґрунті, на 2-3 см знищується вся біота. Відсутність решток врожаю на полі підвищує ризик ерозії ґрунту в результаті впливу вітру та дощу. Це може мати подальший негативний вплив на родючість ґрунту та водні ресурси. Процеси горіння впливають на природну екосистему, завдаючи шкоди рослинам та тваринам, втрату біорізноманіття порушуючи екологічний баланс. Викиди парникових газів, таких як вуглекислий газ та метан призводять до змін клімату та глобального потепління.

За повідомленням ДСНС за неповний 2023 р. в екосистемах України виникло понад 17 тисяч пожеж. Згоріло 13 тис. га земель, тисячі диких тварин, постраждали й загинули люди, завдано колосальних матеріальних збитків та залучено значні людські та технічні ресурси [1].

Ситуація потроху почала змінюватися з прийняттям 13 квітня 2020 року Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою збереження

довкілля щодо посилення відповідальності за дії, спрямовані на забруднення атмосферного повітря та знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу». Його нормами передбачається удосконалення порядку притягнення осіб до відповідальності за забруднення атмосферного повітря, знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу, порушення вимог пожежної безпеки в лісах та самовільне випалювання сухої рослинності або її залишків для того, аби зменшити руйнівні наслідки та захистити право громадян на безпечне повітря і навколишнє середовище, а також зменшити кількість пожеж [2].

На сьогодні виділяють три складові здорового ґрунту: хімічну, фізичну і найголовнішу - біологічну. Підхід до розуміння здоров'я ґрунту є дуже цінним і актуальним у сучасному світі, де збереження природних ресурсів та стале сільське господарство стають все більш важливими завданнями. Особливо важливо враховувати біологічну складову ґрунту, оскільки вона є основою життя для багатьох організмів і визначає його родючість та стійкість до стресових умов.

Дослідження біологічної складової ґрунту, включаючи мікроорганізми, діяльність ґрунтових бактерій, грибів та інших мікроорганізмів, допомагає краще зрозуміти живу систему ґрунту та її вплив на врожайність та якість ґрунту. Зміна ставлення до ґрунту і врахування його біологічної складової веде до більш стійкого та сталого сільського господарства. Це може включати в себе такі практики, як збереження ґрунтової біоти, використання органічних методів обробітку ґрунту, впровадження агроекологічних систем землеробства, що сприяють збереженню та підтримці біорізноманіття [3-5].

Звернення уваги на біологічну складову ґрунту дозволяє не лише підвищити врожайність та якість вирощених продуктів, але і забезпечити збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь. Такий підхід є важливим кроком у забезпеченні сталого розвитку сільського господарства та збереженні навколишнього середовища.

З урахуванням екологічних ризиків, важливо розглядати альтернативні методи обробітку та використання решток врожаю, які б не мали такого негативного впливу на довкілля. Як альтернатива спалюванню, фермери можуть розглядати інші методи використання рослинних залишків, такі як компостування, використання як мульчі чи біоенергетичне використання (виробництво біогазу чи біомаси). Ці

методи екологічно чисті та сприяють збереженню родючості ґрунту і уникненню негативного впливу на навколишнє середовище.

Список використаних джерел

1. Спалювання стерні — відповідальність і наслідки для фермерів. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/1498-spalyuvannya-sterni--vidpovidalnist-i-naslidki-dlya-fermeriv>

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою збереження довкілля щодо посилення відповідальності за дії, спрямовані на забруднення атмосферного повітря та знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-20#Text>

3. Бойко М. О., Гальчук І.О. Вплив бойових дій на родючість українських ґрунтів. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Моніторинг ґрунтів: пріоритети досліджень для сприяння відновленню України», 4 грудня 2023 р. Київ. 2023. С. 117-118. URL: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/handle/123456789/9152>

4. Boiko M. ECOLOGICAL CONDITIONS AND PRACTICAL APPROACHES TO THE FORMATION OF A RANGE OF AGROCENOSIS CROPS. Sustainable development and circular economy: trends, innovations, prospects : scientific monograph. Eds. R. Diakon, A. Kucher, M. Heldak. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P.191- 206. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-390-3-9>

5. Домарацький Є. О., Базалій В. В., Бойко М. О., Пічура В.І. Агробіологічне обґрунтування вирощування зернових культур в зоні Степу за умов кліматичних змін: монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 334 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15095>.